

GIÁO DỤC TƯ TƯỞNG NHÂN VĂN HỒ CHÍ MINH CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HỒNG ĐỨC THÔNG QUA MÔN HỌC TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Nguyễn Thị Tâm¹

TÓM TẮT

Trên cơ sở điều tra, khảo sát thực trạng giáo dục tư tưởng nhân văn cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức và những nhận thức, hành động mang tính nhân văn của sinh viên trong cuộc sống; tác giả đã đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh cho sinh viên ở Trường Đại học Hồng Đức hiện nay như: kết hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội, phát huy vai trò tự giáo dục, lồng ghép vào nội dung các môn học... Trong bài viết này, tác giả chỉ đi sâu đề cập giải pháp giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh cho sinh viên thông qua môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh ở Trường Đại học Hồng Đức hiện nay.

Từ khoá: *Giáo dục, tư tưởng nhân văn, Hồ Chí Minh, sinh viên.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm tới việc giáo dục lý tưởng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thanh niên. Người coi thanh niên là lực lượng quan trọng trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh, Ban Bí thư Trung ương Đảng đã ban hành Chỉ thị 42 - CT/TW, ngày 24/3/2015 “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015 - 2030”. Trên cơ sở các chỉ thị của Trung ương Đảng, Đảng bộ Trường Đại học Hồng Đức luôn nhấn mạnh: công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống văn hóa, nhân cách cho sinh viên là một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong chương trình đào tạo của nhà trường. Việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh nói chung, tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh nói riêng cho sinh viên đã được Nhà trường triển khai thành các chương trình hành động cụ thể như: Tổ chức cho sinh viên tham gia các cuộc thi tìm hiểu về tư tưởng Hồ Chí Minh, lồng ghép nội dung giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh trong việc giảng dạy các môn lý luận chính trị, thành lập Câu lạc bộ Hiến máu nhân đạo, phong trào thanh niên tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng, chia khó vùng cao, Đông ấm xứ Thanh... Các chương trình này đã có sức lan tỏa rộng lớn và thu hút được đông đảo sinh viên tham gia. Thông qua đó, đã góp phần nâng cao nhận thức và hành động của sinh viên trong cuộc sống. Phần lớn, sinh viên biết sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội. Biết quan tâm, chia sẻ và giúp đỡ những người xung quanh theo tinh thần “lá lành đùm lá rách”, sống khoan dung, độ lượng, nhân ái, vị tha. Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn còn một bộ phận không nhỏ sinh viên Nhà trường có những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, ích kỷ, lấy bản thân mình là trung

¹ Khoa Lý luận Chính trị - Luật, Trường Đại học Hồng Đức

tâm; giảm sút lý tưởng, xuống cấp về đạo đức trong gia đình và xã hội; vô cảm trước những số phận bất hạnh trong cuộc sống... Những hiện tượng phi nhân văn này tuy chưa phổ biến trong sinh viên Trường Đại học Hồng Đức, song nó lại đang có xu hướng gia tăng, đang gây ra những hệ lụy đau lòng cho bản thân sinh viên, nhà trường, gia đình và xã hội. Một trong những nguyên nhân của tình trạng trên là do ở một số thời điểm các giải pháp giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, trong đó có giáo dục tư tưởng nhân văn cho sinh viên đã được Nhà trường triển khai, song vẫn chưa đạt hiệu quả cao so với mục tiêu đặt ra. Vì vậy, để tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh thấm sâu vào nhận thức và hành động của sinh viên thì việc nghiên cứu những giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục tư tưởng nhân văn cho sinh viên là vấn đề cần thiết. Trong đó, giải pháp giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh thông qua môn học tư tưởng Hồ Chí Minh có vai trò đặc biệt quan trọng, nhằm cung cấp đầy đủ cho sinh viên những nhận thức về tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh giúp sinh viên có những hành động đẹp mang tính nhân văn trong cuộc sống.

2. NỘI DUNG

2.1. Những nội dung cơ bản của tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh

Có rất nhiều sách báo, cả trong nước lẫn nước ngoài viết về Hồ Chí Minh. Có một nhận xét chung là nhiều công trình khoa học dưới khía cạnh này hay khía cạnh khác, ít nhiều đều có ý tưởng tiếp cận với chuyên đề “tư tưởng nhân văn”, vì đó chính là một nội dung không thể thiếu khi nói về nhân cách Hồ Chí Minh. Cho đến nay chưa có nhiều công trình tập trung trực tiếp viết theo chủ đề tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh hay chủ nghĩa nhân văn Hồ Chí Minh. Tuy nhiên, nhiều học giả trong nước và quốc tế dưới góc độ tiếp cận nông sâu khác nhau ít nhiều đều có ý tưởng tiếp cận với chuyên đề “chủ nghĩa nhân văn”. Một số người đặc biệt nhấn mạnh tới cuộc đời tận trung với nước, tận hiếu với dân, sống khiêm tốn, bình dị, hòa nhập với mọi người, không màng tới danh lợi của Hồ Chí Minh và xem đó là nội dung cốt lõi của tư tưởng và giá trị nhân văn Hồ Chí Minh. Có nhà nghiên cứu lại cho rằng tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh biểu hiện trong suốt cuộc đời đấu tranh không biết mệt mỏi của Người nhằm giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội để cuối cùng đi đến giải phóng con người. Khi định nghĩa khái niệm *Tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh*, cần dựa vào các nguyên tắc phương pháp luận Marx. Theo PGS.TS. Lương Gia Ban - PGS.TS. Hoàng Trang “*Chủ nghĩa nhân văn Hồ Chí Minh là bộ phận hợp thành xuyên suốt tư tưởng Hồ Chí Minh, bao gồm hệ thống các quan điểm lý luận được rút ra từ thực tiễn cách mạng, từ sự kế thừa và phát triển những giá trị nhân văn của dân tộc và thời đại, mà đỉnh cao là chủ nghĩa nhân đạo Mác - Lênin, phản ánh tình yêu thương, quý trọng, quan tâm, bao dung, độ lượng đến con người và niềm tin vững chắc vào bản chất tốt đẹp của con người; phản ánh con đường giải phóng con người một cách triệt để nhằm xây dựng một chế độ xã hội trong đó con người có điều kiện phát triển toàn diện và phát huy hết mọi khả năng*” [1; tr.45].

Như vậy, có thể thấy rằng tư tưởng nhân văn là một bộ phận hợp thành, xuyên suốt tư tưởng Hồ Chí Minh, phản ánh tình yêu thương, quý trọng, quan tâm tới con người; niềm tin vững chắc vào bản chất tốt đẹp của con người, đấu tranh vì hạnh phúc của con người; tinh thần khoan dung. Những nội dung này được biểu hiện cụ thể như sau:

2.1.1. Yêu thương, quý trọng, quan tâm đến con người

Kế thừa truyền thống nhân nghĩa của dân tộc, kết hợp truyền thống nhân nghĩa với chủ nghĩa nhân đạo cộng sản, tiếp thu tinh thần nhân văn của nhân loại qua nhiều thế kỷ, qua hoạt động thực tiễn, Hồ Chí Minh đã xác định tình yêu thương con người là phẩm chất đạo đức cao đẹp nhất. Người nói, người cách mạng là người giàu tình cảm, có tình cảm mới đi làm cách mạng. Vì yêu thương nhân dân, yêu thương con người mà chấp nhận mọi gian khổ hy sinh để đem lại độc lập, tự do, cơm no áo ấm và hạnh phúc cho con người. Nếu không có tình yêu thương thì không thể nói đến cách mạng, càng không thể nói đến cộng sản và chủ nghĩa cộng sản. Người viết: “Hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin là phải sống với nhau có tình có nghĩa. Nếu thuộc bao nhiêu sách mà sống không có tình có nghĩa thì sao gọi là hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin được” [6; tr.688]. Lòng thương yêu con người của Bác rất rộng lớn, bao hàm mọi người, mọi tầng lớp và đến mỗi con người. Bác đã thể hiện sự cảm thông và quan tâm sâu sắc đối với toàn thể đồng bào và chiến sĩ cả nước, thanh niên xung phong, với đoàn viên và thanh niên, nông dân, các cụ phụ lão, phụ nữ và nhi đồng, với những nạn nhân của chế độ cũ... Với từng đối tượng, Bác đều chỉ ra những công việc cụ thể cần phải làm để đáp ứng những nguyện vọng, nhu cầu thiết thân của họ. Tình thương yêu con người của Bác không chỉ thể hiện với toàn dân, toàn Đảng mà còn đối với các đồng chí, anh em, bầu bạn, thanh niên và nhi đồng quốc tế. Tình yêu thương con người là một tư tưởng sâu đậm trong tư tưởng Hồ Chí Minh, là một trong những phẩm chất cao đẹp nhất của người cộng sản. Tình thương yêu con người ấy cũng là nền gốc để quy tụ, đoàn kết hết thảy mọi tầng lớp, mọi lực lượng, mọi con người, tạo nên sức mạnh vĩ đại để giải phóng cho dân tộc, cho mọi người và cho mỗi con người.

2.1.2. Niềm tin vững chắc vào bản chất tốt đẹp của con người, đấu tranh vì hạnh phúc của con người

Hồ Chí Minh cho rằng, trong mỗi con người Việt Nam ai cũng có ít hay nhiều tấm lòng yêu nước tiềm ẩn bên trong. Tấm lòng yêu nước đó có khi bị bụi bặm che mờ, chỉ cần làm thức tỉnh lương tri con người thì lòng yêu nước đó lại bộc lộ. Với Hồ Chí Minh, yêu dân, tin dân, dựa vào dân, sống đấu tranh vì hạnh phúc của nhân dân là nguyên tắc tối cao. Nguyên tắc này vừa là sự tiếp nối quan niệm truyền thống của dân tộc *nước lấy dân làm gốc, chở thuyền là dân mà lật thuyền cũng là dân*, đồng thời là sự quán triệt sâu sắc nguyên lý mác xít: “cách mạng là sự nghiệp của quần chúng” [7; tr.672] nhân dân là người sáng tạo ra lịch sử.

Với lòng nhân ái bao la, Hồ Chí Minh luôn coi việc giải phóng con người, đem lại tự do, hạnh phúc cho con người mà trước hết là những người lao động là mục tiêu lớn nhất mà sự nghiệp cách mạng phải hướng đến. Việc xác định con người là mục tiêu cao nhất giúp Hồ Chí Minh có được sự lựa chọn đúng đắn về hướng đi của cách mạng nhằm giải phóng triệt để con người, và xây dựng một xã hội mới đem lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc cho con người, đó chính là con đường giương cao ngọn cờ độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Việc Hồ Chí Minh khẳng định: “muốn cứu nước, giải phóng dân tộc không

có con đường nào khác ngoài con đường cách mạng vô sản” [4; tr.603] cho thấy, Người đã nhìn thấy được tính triệt để của con đường cách mạng vô sản, bởi mục tiêu mà con đường này hướng đến là giải phóng số đông dân chúng ở trong xã hội -những người nghèo khổ, khỏi ách áp bức bóc lột của giai cấp tư sản, phong kiến, và quyền lực của Nhà nước cũng được trao vào tay số đông nhân dân ở trong xã hội. Điều này phù hợp với mong muốn, mục đích của Người khi quyết định ra đi tìm đường cứu nước. Như vậy, việc giải phóng triệt để con người, đem lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc cho con người, mà trước hết là người lao động là mục đích lớn nhất mà Hồ Chí Minh theo đuổi, chính mục đích này là yếu tố quan trọng giúp Hồ Chí Minh lựa chọn hướng đi đúng đắn cho cách mạng Việt Nam trong hành trình tìm đường cứu nước của mình. Giải phóng con người để đem lại cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc là mục tiêu cao nhất của toàn bộ sự nghiệp cách mạng nước ta. Với tình cảm và lòng yêu thương con người vô hạn, Hồ Chí Minh đã gắn liền mục tiêu của sự nghiệp cách mạng với sự nghiệp giải phóng con người, đó là sự nghiệp nhân văn cao cả phải do chính con người thực hiện.

2.1.3. Tinh thần khoan dung Hồ Chí Minh

Khoan dung Hồ Chí Minh bắt nguồn từ truyền thống khoan dung của dân tộc kết hợp với tinh hoa thời đại. Sự kế thừa và kết hợp đó đã làm thấm đượm thêm truyền thống khoan dung của con người Việt Nam và nâng truyền thống đó lên một tầm cao mới. Khoan dung, nhân ái Hồ Chí Minh là một nét đặc sắc trong tư tưởng nhân văn của Người, đồng thời còn là một vũ khí tinh thần quan trọng trong công cuộc đấu tranh vì mục tiêu cao đẹp của sự nghiệp cách mạng.

Trong tác phẩm *Đường cách mệnh* (1927) mục “Tư cách người cách mạng”, Hồ Chí Minh chỉ ra người cách mạng cần có 23 thái độ với bản thân, với người khác và với công việc; trong “Thái độ đối với người khác” thái độ đầu tiên Bác viết: “Với từng người thì khoan thứ”, ngày nay gọi là “khoan dung”, theo nghĩa thông thường, là rộng lượng (có khi nói lượng thứ), không chấp nhặt, biết thông cảm, đồng cảm, chia sẻ, tất nhiên không khoan nhượng, hơn nữa phải đấu tranh với những hành vi lệch lạc, sai trái. Hồ Chí Minh đã dùng hình ảnh “Sông to, biển rộng” thì “bao nhiêu nước cũng chứa được” còn “cái chén nhỏ, cái đĩa cạn” thì chỉ “một chút nước cũng đầy tràn” [6; tr.130]. “Năm ngón tay cũng có ngón ngắn ngón dài. Nhưng ngắn dài đều họp nhau lại nơi bàn tay. Trong mấy triệu người cũng có người thế này thế khác, nhưng thế này hay thế khác đều dòng dõi của tổ tiên ta” đều cùng nòi giống Lạc Hồng, ai cũng có ít nhiều lòng yêu nước. Người đã thấy điểm tương đồng trong sự khác biệt giữa con người với nhau đó chính là lòng yêu nước, điều này đã giúp Hồ Chí Minh có thái độ khoan dung với con người. Lòng khoan dung, nhân ái Hồ Chí Minh trở thành biểu tượng của truyền thống hòa bình, hòa hiếu, hữu nghị và hợp tác của Việt Nam. Ngày nay, Đảng Cộng sản Việt Nam trên mỗi bước đường lãnh đạo cách mạng, luôn vận dụng và phát triển sáng tạo tư tưởng ấy của Người. Trong lĩnh vực đối nội, Đảng lãnh đạo đổi mới về mọi lĩnh vực, không ngừng chú trọng nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân. Trong lĩnh vực đối ngoại, Đảng thực hiện đa phương hóa, đa dạng hóa

quan hệ đối ngoại, khẳng định Việt Nam sẵn sàng là bạn, là đối tác tin cậy của các nước trong cộng đồng quốc tế, phấn đấu vì hòa bình, độc lập và phát triển.

Những nội dung này được thể hiện phong phú, đầy đủ trong học phần tư tưởng Hồ Chí Minh. Học tập tư tưởng Hồ Chí Minh góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận và phương pháp công tác; bồi dưỡng, củng cố kiến thức cho sinh viên trường thành về lập trường cách mạng, kiên định về bản lĩnh chính trị, nhất quán mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; tích cực chủ động đấu tranh phê phán những quan điểm sai trái, bảo vệ chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, chính sách đúng đắn của Đảng, pháp luật của Nhà nước; biết vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giải quyết những vấn đề thực tiễn trong cuộc sống; góp phần hoàn thiện nhân cách cho sinh viên, giúp sinh viên xây dựng cho mình lối sống đẹp, có chí tiến thủ, trọng tình nghĩa, khoan dung, nhân ái, giàu lòng vị tha và thương yêu con người.

2.2. Thực trạng việc giáo dục tư tưởng nhân văn cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức qua học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh hiện nay

Trong quá trình thực hiện đề tài khoa học cấp cơ sở “Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức hiện nay” chúng tôi đã tham khảo ý kiến của một số nhà quản lý giáo dục và thiết lập hệ thống câu hỏi khảo sát 500 sinh viên đang học tập tại các khoa, ngành đào tạo trong nhà trường. Quá trình điều tra, thống kê và xử lý số liệu là cơ sở thực tiễn quan trọng làm minh chứng để tác giả đánh giá thực trạng công tác giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh cho sinh viên, trong đó có việc giáo dục tư tưởng nhân văn qua học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh ở Trường Đại học Hồng Đức hiện nay. Đồng thời, đánh giá nhận thức và hành động mang tính nhân văn của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức trong thực tiễn cuộc sống. Những nội dung đó được biểu hiện cụ thể như sau:

2.2.1. Thực trạng nhận thức của sinh viên về tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh

Quán triệt quan điểm của Đảng về công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên, Đảng ủy, Ban giám hiệu Trường Đại học Hồng Đức luôn đặc biệt quan tâm tới giáo dục chính trị, tư tưởng lối sống cho sinh viên. Triển khai rộng rãi tới toàn thể cán bộ - viên chức - lao động, giảng viên, học sinh - sinh viên trong toàn trường nghiêm túc thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị về “*Đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*”, với trọng tâm là học tập và làm theo phong cách, tác phong Hồ Chí Minh về: dân chủ, nêu gương, quần chúng, khoa học, nói đi đôi với làm. Với những biện pháp cụ thể, công tác giáo dục đạo đức lối sống cho sinh viên nhà trường đã đạt được kết quả đáng ghi nhận. Nhìn chung, sinh viên Trường Đại học Hồng Đức có lối sống trọng nghĩa tình, thương yêu con người, có lẽ sống đúng đắn, sống có mục đích, có lý tưởng. Trân trọng tình cảm bạn bè, anh em, biết phê phán cái xấu, cái ác và đấu tranh để bảo vệ lẽ phải, bảo vệ bạn bè, tránh xa những cám dỗ xấu của xã hội. Điều đó thể hiện qua số liệu điều tra, có tới 66,8% ý kiến cho rằng lối sống trọng nghĩa tình là lối sống đang tồn tại phổ biến trong sinh viên Trường Đại học Hồng Đức. Với câu hỏi: theo bạn tính nhân

vẫn là những biểu hiện nào dưới đây: 26,2% chọn thương yêu, quý trọng con người; 15% chọn đấu tranh vì hạnh phúc của con người; 4,8% chọn khoan dung, độ lượng với mọi người; 54% chọn tất cả các ý kiến trên. Sinh viên đã bày tỏ quan điểm và trách nhiệm của mình đối với những người xung quanh, với môi trường và sống có trách nhiệm với chính bản thân mình. Hay khi hỏi: quan điểm của bạn khi chứng kiến những hành động trái luân thường đạo lý của con người trong cuộc sống: 57,4% lựa chọn phê phán; 11,2% lựa chọn đấu tranh; hay khi được hỏi: nếu thấy bạn bè, người thân có hành vi vi phạm kỷ luật, pháp luật bạn sẽ làm gì? 49% lựa chọn phê phán; 23% lựa chọn giúp đỡ, khắc phục sai lầm; Như vậy, phần lớn sinh viên đã có những nhận thức rất đúng đắn về lẽ sống, các em đã thẳng thắn thể hiện quan điểm phê phán, chỉ trích những hành động xấu trong cuộc sống. Đó là một lẽ sống đẹp mà chúng ta cần phát huy trong sinh viên hiện nay.

Quan tâm tới mọi người, sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội, sinh viên đã thể hiện bằng những hành động cụ thể. Tham gia tích cực vào các hoạt động đoàn đội do nhà trường tổ chức với mục đích đóng góp một phần công sức vào việc nâng cao đời sống cho nhân dân. Đồng hành cùng nhân dân các vùng khó khăn trong tỉnh đấu tranh chống lại cái nghèo nàn, lạc hậu, thất học bằng việc đăng ký tham gia các chương tình nguyện “Chung sức cùng cộng đồng”. Theo báo cáo tổng kết công tác Đoàn và phong trào thanh niên trường đại học Hồng Đức năm học 2019 - 2020, 450 đoàn viên thanh niên đã tham gia tích cực chiến dịch “Thanh niên tình nguyện” hè 2019 do Đoàn trường phát động với nhiều hoạt động có ý nghĩa xã hội cao, các đoàn tình nguyện đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, xứng đáng là đội quân xung kích tiêu biểu của phong trào “Thanh niên tình nguyện” trong toàn tỉnh. Với các nội dung hoạt động: Làm mới (theo chuẩn 3) hơn 1500 m đường bê tông với chiều ngang từ 2m - 2,5m, chiều dày 10cm - 15cm, đóng góp 80.000.000 đồng tiền nguyên vật liệu, với tổng số ngày công tạm tính 3.200 công, tham gia sửa chữa hơn 3 km đường liên thôn bản. Tặng quà cho gia đình chính sách, học sinh nghèo vượt khó trị giá 30.000.000 đồng. Tham gia dọn dẹp vệ sinh môi trường tại Nghĩa trang liệt sỹ Đồng Tâm, huyện Bá Thước. Tổ chức sinh hoạt hè cho các cháu thiếu niên, nhi đồng, tham gia sinh hoạt chi đoàn thôn bản và các buổi giao lưu văn hóa, văn nghệ, thể thao, sinh hoạt chi đoàn với đoàn sở tại.

Từ xưa, ông bà ta luôn sống ảm áp trong nghĩa tình keo sơn mỗi khi “tối lửa tắt đèn có nhau”. Có tình yêu thương con người, sinh viên Trường Đại học Hồng Đức mới vượt qua bao khó khăn, quỳn góp mì tôm, quần áo... trao tặng tận tay đồng bào lũ lụt ở huyện Thạch Thành, Mường Lát trước trận lũ lịch sử năm 2019. Tình yêu thương chính là sợi dây vô hình kết nối hàng triệu trái tim lại với nhau, giúp hàng chục nghìn sinh viên Trường Đại học Hồng Đức luôn là một tập thể đoàn kết, tương thân, tương ái, “Trao yêu thương để nhận lại yêu thương”, một nghĩa cử cao quý về lòng nhân ái chúng ta mong muốn được nhìn thấy trong xã hội hiện nay.

Tuy nhiên, bên cạnh số đông sinh viên có ý thức đạo đức tốt, lối sống trong sạch, giản dị, bao dung, sống có trách nhiệm và quan tâm tới những người xung quanh thì một bộ phận không nhỏ sinh viên Trường Đại học Hồng Đức có biểu hiện của lối sống vô cảm, thờ ơ, bàng quan trước mọi sự việc xảy ra xung quanh mình. Một số biểu hiện của tính phi

nhân văn đã xảy ra trong thực tế cuộc sống của sinh viên. Một bộ phận sinh viên chỉ biết lo nghĩ cho quyền lợi bản thân, sống ích kỉ, thực dụng, trái với truyền thống đạo lý của dân tộc đáng bị phê phán. Khi được hỏi: Khi thấy người gặp hoạn nạn, bạn sẽ hành động như thế nào? 38,8% phải xem là ai mới giúp đỡ; 28,4% cảnh giác kéo làm ơn, mắc oán; 10,4% tỏ thái độ không quan tâm. Tuy đây chưa phải là vấn đề đáng báo động trong cách ứng xử và thái độ sống của sinh viên, song việc nghiên cứu này tìm ra các giải pháp phù hợp với tình hình thực tế của sinh viên nhằm thấm sâu tính nhân văn vào suy nghĩ và hành động của sinh viên là vấn đề có giá trị thực tiễn sâu sắc.

2.2.2. Thực trạng việc giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh qua học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh hiện nay

Theo quan điểm của tác giả, trong chương trình các học phần mà sinh viên được học ở trường, học phần nào cũng có thể lồng ghép nội dung giáo dục tư tưởng nhân văn cho học sinh, sinh viên. Ví dụ: môn Toán, Hồ Chí Minh đã từng nói với người học toán, nhất là toán trong kinh tế: Những người học toán, giỏi toán khi tính toán phải làm sao cho nhanh, cho chính xác để các công trình hoàn thành sớm, tiết kiệm nhân lực và thời gian. Như vậy là tiết kiệm được tiền của cho nhân dân. Một người giỏi toán mà mưu kế để thụt két thì không tốt với dân, với nước, là có tội với dân. Môn Kỹ thuật công trình xây dựng cần giáo dục cho sinh viên có tâm với nghề nghiệp mình đã chọn, nếu kỹ sư xây dựng mà làm không đúng kỹ thuật, kết cấu công trình, thi công không đảm bảo an toàn lao động dẫn đến tai nạn chết người thì không mang tính nhân văn. Một số môn rất có ưu thế trong lồng ghép nội dung giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh như môn: Đạo đức, Văn học, Cơ sở văn hoá Việt Nam, Tư tưởng Hồ Chí Minh... Trong đó học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh giữ vai trò nòng cốt trong việc giáo dục đạo đức, lối sống văn hoá, tinh thần nhân văn cho sinh viên theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Khi khảo sát sinh viên với câu hỏi: *Theo bạn việc giáo dục tinh thần nhân văn cho sinh viên thông qua môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh có hiệu quả không?* 63,2% sinh viên chọn phương án rất hiệu quả, 0% chọn phương án không hiệu quả. 26,4% sinh viên chọn phương án chỉ là hình thức. Hay câu hỏi: *Theo bạn việc giáo dục tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh cho sinh viên thông qua biện pháp nào sau đây là hiệu quả nhất?* 21,1% chọn kết hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội; 18,2% chọn qua công tác tuyên truyền; 29,4% chọn bằng sự tự giáo dục của sinh viên; 31,2% cho rằng giáo dục tư tưởng nhân văn cho sinh viên thông qua học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh là hiệu quả nhất. Như vậy, sinh viên đã có những nhận thức nhất định về ý nghĩa của việc học tập học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh đối với sự hoàn thiện nhân cách để trở thành con người mới xã hội chủ nghĩa vừa hồng vừa chuyên.

Với tư cách là một bộ môn khoa học, học phần Tư tưởng Hồ Chí Minh có đối tượng, nhiệm vụ và phương pháp nghiên cứu riêng. Trong đó, đối tượng nghiên cứu của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh bao gồm hệ thống các quan điểm, quan niệm, lý luận của Hồ Chí Minh về cách mạng Việt Nam, mà cốt lõi là tư tưởng về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Với nội dung chương trình gồm 7 chương bao gồm các vấn đề: Chương I: Cơ sở hình thành và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh; Chương II: Tư tưởng Hồ Chí Minh về cách mạng giải phóng dân tộc; Chương III: Tư tưởng Hồ Chí Minh về Chủ nghĩa xã hội và

con đường quá độ lên CNXH ở Việt Nam; Chương IV: Tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng cộng sản Việt Nam; Chương V: Tư tưởng Hồ Chí Minh về Đại đoàn kết dân tộc; Chương VI: Tư tưởng Hồ Chí Minh về Nhà nước; Chương VII: Tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hoá, đạo đức, con người. Trong quá trình biên soạn đề cương chi tiết học phần, bộ môn Tư tưởng Hồ Chí Minh Trường Đại học Hồng Đức đã xác định mục tiêu kiến thức cần cung cấp cho sinh viên ở từng chương, từng bài. Giảng viên khi lên lớp đã lồng ghép nội dung giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh cho sinh viên trong từng bài giảng. Tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh được biểu hiện nổi bật nhất trong nội dung chương II về vấn đề cách mạng giải phóng dân tộc; chương III về chủ nghĩa xã hội; chương VI về văn hoá, đạo đức, xây dựng con người... Khi giảng dạy nội dung này, giảng viên đã nêu bật được sự lựa chọn đúng đắn con đường cách mạng vô sản của Hồ Chí Minh, cốt lõi là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp và giải phóng con người. Đó là tư tưởng mang tinh thần nhân văn cao cả nhất của Hồ Chí Minh. Nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về những chuẩn mực đạo đức cách mạng, giảng viên đã phân tích, nêu lên quan điểm Hồ Chí Minh về chuẩn mực thương yêu con người, sống có tình nghĩa - một biểu hiện cao đẹp của tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh. Qua đó, lồng ghép vào bài giảng những đoạn video, câu chuyện cảm động về tấm lòng thương yêu nhân dân vô hạn của Hồ Chí Minh. Đồng thời, giảng viên còn hướng dẫn sinh viên nêu cảm nhận và liên hệ bản thân với chuẩn mực đạo đức các mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh trong giờ thảo luận nhóm. Hoạt động giảng dạy học phần T